

Évközi 20. vasárnap

Iz 56,1.6-7

„Házam minden nép számára az imádság háza lesz...”

Ezt mondja az Úr: Tartsátok meg a törvényt: szabjátok tetteitek az igazsághoz, mert nemsokára eljön szabadításom és megnyilvánul igazságom... Az idegenek fiait meg, akik az Úrhoz csatlakoznak, hogy szolgáljanak neki, szeressék a nevét és a szolgálói legyenek, aki megtartja közülük a szombatot s vigyáz, nehogy megszenteltségtelenítse, és ragaszkodik szövetségemhez, azt mind elvezetem szent hegyemre, és örömmel töltöm el őket házamban, az imádság helyén. Elfogadom égő- és véres áldozataikat oltáromon, mert házam minden nép számára az imádság háza lesz.

A zsidóság egyetlen templomú nép volt, melyet Salamon (Kr. e. 970–931) épített fel (Kr. e. 967) Moria hegyén (2Krn 3,1), hogy az Isten közöttük lakjon (1Kir 8,27–30). A fölszentelési ima tanúsága szerint azt kérte Istentől, hogy az idegen is nyerjen meghallgatást (1Kir 8,41). *„De hallgasd meg az égben, azon a helyen, ahol trónodon ülsz, az idegent is, aki nem tartozik népedhez, de nevedért messze földről ide jön – hallanak majd dicső nevedről, erős kezdről és kinyújtott karodról –, ha szintén eljön, és e felé a templom felé fordulva imádkozik.”* Ezt követően azonban a templomszemléletben jelentős változások történtek. A Salamon által épített Templom Kr. e. 587-ig állt fenn, amikor is Nebukadnezár (Nabukodnozor) elpusztította és kirabolta (2Kir 25,8–17). A Templomot kincstárként és könyvtárként is használták. Mélypont a Templom történetében Manassze uralkodásának ideje, amikor idegen istenek szobrait is felállítják a templomban (2Kir 21,1–7). A templomromok között is mutatnak be áldozatot, de ennek legalitása bizonytalan (Jer, 41,5). A fogságból hazatérő zsidók előbb a Templom oltárát építik fel Kr. e. 538-ban, majd megkezdik a rendszeres Istentiszteletet (Ezdr 3,1–7). Cirusz visszaadja a Templom elrabolt edényeit és Zerubbábel helytartó idején belekezdenek a Templom építésébe, melyet a szomszédos népek igyekeznek megakadályozni (Ezdr 3,8–13). Az idegenek kizárása a Templomból ekkortól kezdődik. Dárius idején épül fel teljesen a Templom a régi helyén (Kr. e. 520–515). Ettől kezdve a papok és leviták itt tartják a pászka ünnepet. A hellenista korban IV. Antiochosz Epiphanész (Kr. e. 168–164) megszenteltségtelenítette a Templomot, melyet csak három és fél év után tisztítottak meg. Ettől kezdve már erődítmény-

ként is szolgált. Nagy Heródes nem építette át a Templomot, hanem a régi helyén új építésébe kezdett Kr. e. 20-ban, mint arról Josephus Flavius (37/38–100 után) beszámol. Ez a templomépités, még Kr. u. 70-ben sem fejeződött be, mert akkora volt a bővítés, sőt hozzá építették az úgynevezett Antónia-erődöt is. A méretei miatt sok esetben a Templom területén közlekedtek a jeruzsálemiek, és ezzel megszentelténítették a helyet (Mk 11,16). A külső része a pogányok udvara lett. Oda bárki beléphetett és imádkozhatott. Egy alacsony fallal választották el a templomból azt a részt, amelybe csak zsidók léphettek (ApCsel 21,27 sköv.). Ebben a Templomban mutatják be Jézust is, itt virrasztott Anna a Megváltó érkezésére várva, és a 12 éves Jézus is itt tanított (Lk 2,22–52). Jézus gyakorta látogatott ebbe a Templomba, feljárt az ünnepekre (Jn 5,1.14), nem úgy, mint az esszénusok, akik a templomi kultuszt elítélték és kivonultak a templomból, többek között Kumrán könyvékére. Az apostolok is feljártak a Templomba (ApCsel 3,1), csodáik és prédikációik színhelyei (ApCsel 3. f.). Kr. u. 70-ben Titusz katonái elkeseredett küzdelemben foglalják el a Templomot és tisztázatlan körülmények között fel is gyújtják, a kultikus tárgyakat elrabolják. Rómában a Titusz diadalívén láthatóak az elrabolt templomi tárgyak. A Bar Kochba felkelés után (Kr. u. 134), halálbüntetés terhe alatt megtiltják a zsidóknak, hogy Jeruzsálemben menjenek imádkozni. Megfosztották ezzel a zsidókat attól az örömtől, amely az Úr házába való zarándoklat jelentett (Zsolt 122,1). Gyakorta a templomhelyet Sionnak is nevezik a zsoltárokban (Zsolt 9,12; 74,2).

A Jeruzsálemi Templom romjait most is a vallási buzgalom, a vallási feszültség, esetenként a vallási fanatizmus veszi körül. A falaknál imádkoznak nem zsidók is, imádkozott II. János Pál is. Keresztényeknek és zsidóknak egyaránt szent helye, mágikus helye. A templom területén mecset is található, ahol a muszlimok imádkoznak. Furcsa ellentmondás, az egyetlen Istenhez gyakorlatilag azonos helyen imádkoznak azok, akik képtelenek egymással folyamatos baráti párbeszédet folytatni.

Vallások és hitek ádáz ellentétei terhelik meg az itt elmondott imát. Azok, aki Istenhez fordulnak, képtelenek egymásért imádkozni, imájukkal inkább egymás ellenében szeretnék maguk oldalára állítani az Istent. A Jeruzsálemi Templom tere és romjai egyszerre emlékeztetnek az Isten tiszteletére és egyszerre az emberi vallásosság gyengeségeire. Nem lehet gyűlölettel a szívben imádkozni abban a reményben, hogy meghallgatja az Isten ezt az imát. Nem mindegy, hogy milyen hittel és előítéllettel imádkozunk ezen a szent helyen és bárhol a világon. Az Isten imádatába nem vegyülhet emberi gyűlölet és fanatizmus, azt az imát, meggyőződésem szerint, még a Jeruzsálemi Templomban sem hallgatja meg az Isten.